

Sy-li spěwał,
Pilnje džětał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džětaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Čerbičke njedželiske łopjeno

W Budyščinje

28. oktobra 1934

Baužen

Na šwojedžeń reformazije.

Pšchetož žiwe je Bože słowo a mózne a wótrische dnžli žadny na woběmaj bołomaj wótrny mjecz a pšchedrije šo, hač šo rosdžělitej duscha a duch, tež toščje a mošny, a rošesnaje myšle a šdacže wutrobny, a njeje žane štworjenje pšched nim njewidomne, ale wščitko je nahe a wotkrnte pšched jeho wočzomaj, wo tym my rěčžimy. Šebr. 4, 12. 13.

W lěče 1534 je D. Marcžin Luther Bibliju wudał, žyke šwjate pišmo stareho a noweho šakonja. Kaž wón šam a jeho žyly štuťk na šwjatym pišmje šteješche, tak dyrbi šo žyrkej na tutón šakož štajič. Ščto pať je žyrkej? To je wošada Knjesowa, niž duchowni. Tuž šluscha Bože słowo, šluscha Biblija tež do rukow wošadnyč, šo by kóždy ščesčžijan niž jenož Bože słowo šluschał, ale šam tež čžitacz mohł, šam šwoju Bibliju w rukomaj mět. Tak je tehdy pšches Bibliju reformazija njepšchewinjomna była. Biblija bē w domach!

Bože słowo je ž i w e ! To je Luther šam šhonit, hdyž je w kłóštrje Erfurškim přeni křocz do Biblije hładał a potom jačo doktor šwjateho pišma pšalmy a list na Romškich pšched študntami a na kłěžny pšched Wittenbergštej wošadu wuložował. Bože słowo je žiwe, to wē kóždy předač, kiž pšched šwoju wošadu štupi, njeh ma w Božej šlužbje abo pola rowa abo na woštarju rěčžecz abo njeh wucži džěčzi abo trošchtuje mrežazeho. Njewucžerpajomne žorło žiwjenja je w Bibliji nam do ruki date. Wožowanje wo wěru do žiweho Boha a šbóžnosć wěry hładatej š kóždeje štrony šwjateho pišma. Ščto je najjažnišche wopokašmo tutoho žiwjenja? To šu kěrlušche, w kotrychž šo najrjeńšche šłowa šwjateho pišma, wošebje modleške, špěwaja. Luther šam bē přeni ewangeliški kěrlušcheč; Pawoł Gerhardt je našy najpłódnjši špěwar, kiž je pšalmy a Jesužowe šłowa tak nutrnje šaspěwał, šo šebi bjes jeho kěrlušchow njemožemy šwoje Bože šlužby abo šwoje

modlenje pšchedštajicž. Tež molerio šu nam Jesužowe žiwjenje se šwjateho pišma pšched wocži štajili, tež š jeho pšchirunanjam telko wobrašow nadžělali, šo wucžerjo móža džěčjom wščitko prawje žiwe čžinicž. Ludwig Rychtar je na pšch. wobrašy š šwjatemu wótcženajšchu molował, a Schnorr š Karolsfeld je žyly Bibliju š mnohimi wobrašami wuhotował. Tež bibliške postawy w žyrkwojach widžimy, te krašnje pomhaja ludej š natwarženju. Tak je Bože słowo žiwe a šluži wšchudže ščesčžijanštemu žiwjenju.

Bože słowo je m ó z n e , je wótrische dnžli wótrny mjecz, pod kotrehož rubnjenjom šo duscha a duch rosdžělitej. Šotajkim duchowne wožowanja šo šbudžuja. Te šu pšchi wščem nowym ščesčžijanškim žiwjenju třebne. Bjes kóždeho šłowa čžłowjek pať njewojuje, hdyž to tola dyrbał, pať wopať abo šlē wojuje. W Božim šłowie je duch, šwjatny duch, tón duscham šwětlo, šylnosć wěry a mēr Boži dawa. Ščto mjes nami mohł šebi duschu myšlicž, kotraž by bjes Božeho šłowa wobštacz mohła? Š Božeho šłowa mamy dobru brón dobnycza abo tola wobštacz, a jenož wobštacz, to móže hižo polne dobnycze rěčacz. Šo šu ščesčžijanške wošady na wšach kaž w mēštach w čžakach njewěry a hanjerštwu křucže štať, to je ša žyly našy roššchčžepjeny lud wulkeje wažnosćje mēt. Šaj, hdyž šebi wščitko prawje rošpominamy, móžemy a dyrbišmy pražicž, šo bjes tajkeho dobnycza žyrkwoje, to je wěrjazyč, nad njewěru njebudžišche Šitlerowny štuťk tak móžnje postuwował. Šo je Šitler šam ša wěru a žyrkej a šo je ščesčžijan ša Šitlera, to je móž Božeho šłowa čžinika. Přjedy čžyńšche njewěra nad ludom bóle a bóle kņježicž, ale žyrkej Knjesowa je šo móžnje tomu pšchecžiwjaka, njeje šo dala pšchewinycž, je wěru pšchezo ša jenicžke a najpřenišche wukhowanje luda se wšcheje nušy wobhladať. Pšchetož duchowna nuša je štajnje najhóršcha nuša ludowa, došelž je nuša kóždeho, kiž bjes Božeho šłowa šo bēdži we šwojim kłudnym žiwjenju.

Schto to rěka, so ƚo duscha a duch rosdźelitej, so ƚo ro-
sejnajetej mysl a ƚdacze wutrobny? Hdžež prawa wěra njeje,
ale njewěra, tam je hordny cźlowiski duch, duch ƚebicziwošće,
ouch nahrabnošće, njejednošće, a tón sańcž ma, schtož je sa
duschu dobre a šbóžne. Tak dyrbi duscha schłodowacž: duch
šbóšće a hordošće je wot woprawdžitnych žadanjom dusche dže-
lenn. Lud je na schěrokim pucžu, tón wjedže do škaženja. Hor-
dn, šty duch mori duschu, mjes tajkim duchom a duschu je
dželenje kaž mjes morjerjom a morjennym, kaž mjes Rainom
a Šabelom.

Alle tež dobry, ƚwjaty duch je wot dusche najprjedy dže-
lenn, dobelž bjes njeho je duscha jenož něšto, schtož je kaž
žiwjenje w czele. Tuž je nowy duch Boži psches Bože ƚowo
wěšće ƚam na ƚebi sa duschu štukowny, so by t žiwjenju
posbėhowana była, so by w Khrystuku nješmjertnošć dostała,
ale njewěrjaza abo w ƚludže ležaza duscha je wot njeho dže-
lena. Wótrny mjecž Božeho ƚowa dyrbi ju bicž, ju ƚwaricž
kaž Natan krala Davita. A pschezo mjes duchom a duschu
tónle wšcho žiwjenje napjelnjazy a do njeměra stajazy ros-
džel woštanje, so duch t njebyu poƚasuje, duscha pať w czele
woštanje t hrėchom, nještajnošću a nušu wobczežena. Žane
žiwjenje njeje ƚamón měr a stajnošć, ale poľne njeměra a
ƚhabljanja. Jenož wěra do Boha, a to je wěra do Božeho ƚo-
wa, móže pomhacž. To je tale móž Božeho ƚowa, wo kotrejž
rěčimy.

Wo tym Luther rěcži, hdnyž po Bibliji rěcži, jenož po
njej. To je móž a žiwjenje reformazije. To cžini lud žiwny
a stajny, a Biblija je jenicžki sałožk ludoweje jednoty. Ewan-
gelska a katolska žyrkej dyrbitej škóncžnje w tym tón ƚamny
saměr a sałožk mēcž a pschezo wobthowacž. To je jenicžka
rada w njewěštosći a rošchcžěpjanju ludoweho žiwjenja.
Duch cžini žiwny. Šamjeń.

Biblija.

Ach poƚažcže mi druhe knihi,
Kiž lěpsche ƚu hacž Biblija
A prajcže mi: we kotrych steji
Tak wjele bójštož' šjewjenja?
Ja njewěm žanych mjenowacž,
Kiž Bibliji mohł pschirunacž.

Mje wucži Boha wšchšche wšcheho
A t žykej duschu lubowacž,
A so ja bližšchemu to jeho
Na žane waschnje nješmēm bracz;
Šaj, hdnyž mje wšchitko wopuschcži,
Ja nam'tam trošcht we Bibliji.

Hdnyž dyrbiu t tutoh' ƚwěta cžahnyčž
Do tamnej' wěcžnej' wěcžnošće,
Šsłyšch, praji mi, so dyrbiu stanycž
Na ƚudnym dnju tež sawěšće,
A póndu šbóžny do njebja:
To praji našcha Biblija.

Ach, poƚažcže mi druhe knihi,
Kiž lěpsche ƚu hacž Biblija,
A prajcže mi: we kotrychž steji
Tak wjele bójštož' šjewjenja?
Ja njewěm žanych mjenowacž,
Kiž Bibliji mohł pschirunacž! —

Sdjerž, Božo, mje pschi tutej wěrje,
Kiž škoži ƚo na Bibliju.
Tak šmjertny štrach mi wotecžeri,
S njej štrošhtny t tutoh' ƚwěta du;
S njej póndu šbóžny do njebja,
To, to je moja nadžija.

*

Takle je spěwał Pětr Mlónk wo Bibliji a sa Bibliju
w cžaku, kotryž roškwětlenn mjenowachu. Schtož sa tamny
cžak pľacželche, to pľacži tež sa našch cžak, sa kóždn cžak
Pschetož: Bože ƚowo woštanje wěcžnje!

Serbšta Biblija.

Biblija w maczernej rěcži — našcha serbšta to tež je!
Njednyrbjeli my to tež do tutoho cžikła wo Bibliji dženka
štajicž nastawł wo serbštej Bibliji? Schto mēnišch?

Mēnju: Nē! A mēnju sažo: Kóždn Serb, kóžda Ser-
bowka wošmje dženka ƚwoju serbšku Bibliju a cžita w njej
tež to, schtož je w sawodže wo serbštej Bibliji wobšchěrnje
šapišane a rospišane. A to je dobre a powucžaze a wabi, jo
cžitacž a ƚo džakowacž — ƚo džakowacž Bohu a ƚo džakowacž
tym mužam, kiž ƚu serbštemu ludej žyku Bibliju w serbštej
rěcži dali.

Luther je šapocžal 1521 Bibliju pscheložecž na hrodže
Wartburg. Wo tym je nam wšchēm hacłe njedawno tak
lubje pižala Serbowka, kotraž tam t druhimi ƚobu pobny.
Došóncžil tuto hobršte a tak žohnowanja poľne dželto je
Luther hacłe w lēcže 1534 t tym, so w tutym lēcže wuda pře-
nju nēmiku Bibliju cžišchcžanu, škóncžil. Šapocžatki serbšteje
Biblije pschihotowachu ƚo, — šnajmjenšcha kaž to wēmny —
w Porschizach na šarje. Šarať Šrjehor Martini wuda 1627
Davitowe poľutne psalmny w serbštej rěcži. Žyła serbška Bi-
blija sa našch lud wuńdže pať hacłe wjazny hacž što lět pošdži-
šcho: 1728. A tón, kiž ma tu wošebiteje šažšlužby, je wótcžinz
Michał Šrenzel, šarať w Budeštezach, rodženny w Běcžizach.
W Budeštezach ƚwjecžachmy dže tohodla tež ƚwój serbški bi-
bliški jubilej w lēcže 1928.

Wo tym wšchēm a wo tych ƚwěrnnych serbškich mužach,
kotsiž ƚu ƚobu sa serbšku Bibliju dželali, cžitaj kóždn ƚam
we ƚwojej Bibliji přědku w sawodže; tak wobšchěrnje a na-
drobnje njemohli to dozpyła do tutoho cžikła štajicž. S dža-
kownošču budže kóždn, kiž wšcho šapschija, schtož tam steji,
hnydom tež we ƚwojej Bibliji dale šady cžitacž, njedch we
Štarym Testamencze, njedch w Nowym Testamencze. „Př-
tajcže w Anješownych knihach a cžitajcže!“ steji tola w Šta-
rym Šakonju, a w Nowym je šapišane: „Wobhońcže ƚo
w Pišmje; pschetož wam ƚo šda, so macže wěcžne žiwjenje
w nim, a to ƚame je, kiž wo mni ƚwědcži!“

Wšcho pať, a niz mjenje žyly našch cžak, naž hoń a wab,
cžitacž sažo bóle a ƚwěrnšcho Bibliju, njedch kóždn ƚam sa
ƚo, njedch w ƚwójbje! Wēm, šak to doma bē. Nan abo macž
wša Bibliju a tak cžitachmy Bože ƚowo w maczernej serb-
štej rěcži. Šcžěhwki šańdžennyh lětdžekatkow materialisma,
bjesbóžnoščje a bolschewisma jewja ƚo tež dženšnišchi džen
hišchcže mjes nami a to niz jenož w tym, so jich doščž ƚer-
mušch šamóže bjes Božeho doma ƚwjecžicž t dobrnymi kuška-
mi a se wšchelatej šabawu, nē, tež w tym, so jich wjele tych,
kiž wjazny Bibliju njecžitaja. To je pschi wšchēm sawodžewa-
nju a ƚladkowanju tola materialismuš, bolschewismuš, bjes-

Wobras B. Gaja to Lutherowej hali we Wittenbergu: Luther se swojimi pomocnikami pschi psche-kožowanju Biblije.

bóžnosć! S tym šo kšehcizienjo spjeczuja Jesuhowemu słowu: „Čłowjek njeje žiwj wot khlěba kameho, ale wot kóždeho słowa, kotrež s Božeho erta wuńdže.“ Kaž wšchědny khlěb wšchědnje trjebamy a wužiwamy, tak wužiwajmy a trjebajmy tež Bibliju wšchědnje! To čžimny my dorosczeni, my, kiž šmy nan, macz! A to wuczmy mlodžinu a dječzi je šwěrnym wšchědnym pschikladom!

„Njeje kšwile!“ to praji jenož tón, kiž njedopóšna, šcho Biblija je a chze a šo wón nješmjertnu dušchu ma, s kotrejž ma hič psched Boži stoł. „Njeje kšwile!“ to praji liwkošć. Wo tym, kiž je liwki, praji paš Biblija, haš praji Jesuž Khrystuš šam: „Ja wěm twoje šutki, šo ani šmny ani čžopkny nješšy. O, hdy by šmny abo čžopkny by! Dofelž paš liwki šy a ani šmny ani čžopkny, cze ja wuplunu se šwojeho erta.“

Naschich šerbškich maczerjow a nanow droha a šwěru wužiwana kniha je byla šerbšta Biblija. Wona budž tež nam droha, a wužiwajmy tež my ju šwěru. Šo wšchěm šdaczu jich wjele doznyta ani njepiknje, telko žohnowanja a wobšboženja mašch a šacžuwašch, hdyž šwěru Bibliju čžitašch a w njej pytašch. Šaj došapschijecž njeje, telko žohnowanja a wobšboženja je nam s Bibliju pošicženeho! Šo je jich telko, telko, kiž to njewědža, nješacžuwaja, na kotrymiž njeje ničžo tajkeho pytnyčž, ani w jich słowach ani w jich šadžerženju, wotkrywa tón wulki brach a štrach: našchi wožadni nječžitaja Bibliju, nješnaja Bibliju, abo hdyž ju čžitaja, nječžataja ju s nutrnej a s pytazej dušchu.

To njeje jenož štrach a brach, to je nješbožo! Žadny džiw, šo tu telko nješbožownyč a telko jenož po šdaczu šbožownyč! Šo by tuto jubilejne lěto bylo šdobom pokutne lěto a dowjedko wšchěch k tomu: šo niž jenož wotwobroczičž wot tajkeho žiwjenja bjes Biblije, ně, šo podnuričž hluboko, a šo podnuričž s modlitwu do Biblije, do žiwjenja s Bibliju! Šo by tutón reformaziški šwjedžen jenož njerěkaš reformaziški, ale byl reformaziški a šašo a wrócžo šašožiš naš a našch lud na ewangelij, na Bibliju a do Biblije! Tajke lěto hašle je wěrne jubilejne lěto! A tajke lěto žohnowanja pošne lěto!

Hólž čžita Bibliju — a rosmyšluje šebi, šchož je čžitaš

(Se žiwjenja.)

Ši chze dženzka widžu, njech šo tež lěta minnychu, pschede mnu šedžo tutoho čžornjofudžerjameho hólža s blyšchčatymaj wócžkomaj. Otto jemu rěkašchu.

Běchmy w šjenocženštwje ewangeliškich hólžow. Rěčžach s hólžom wo šlowje Biblije, kotrež nam pošafuje, šo mamny my čžłowjekowo wěčnemu Bohu wo wšchěm šwojim čžinjenju a njecžinjenju po tutym žiwjenju šlicžbowanje čžinicz.

Kunjež njeběch šo ničžo prašchal, pošběhny Otto nadoboru a wurasy do čžičiny šedžblimeje čžrjódki: „To njetrjechi!“ Běch žyly pschekwapjenn. To njebě mi hačž šem žadny šfinacželětny hólž kaž Otto prajiš. Na moje praščenje, čžehodla to, šchož běch prajiš, njetrjechi, wudobny šo jemu čžěžto se šnutštowneho, hdyž bě lute wojowanje: „Šdnyž budu něhdy njedocžinš, nješšym ja na tym wina a nješšym tež ja ša to šamolwity! Ja šym we šwojej Bibliji štawišnu wo štworenju šwěta čžitaš, a w tutej šteji pižane wo šchomje, kotryž bě Bóh do paradisa štajiš a s kotrehož šadam a Šewa nješmédžeshtaj jěšć. Njeby-li Bóh tutón šchtom do paradisa šadžiš, njebyšhtaj šadam a Šewa mohšlej ničžo škeho čžinicz! Byšhtaj w paradisu woštašoj a žaneho hrěcha njeby byšlo!“

Tute šlowa šajědžechu kaž kanoniška kula do čžrjódny šedžbliwnyč hólžow. 60 wócžkow pošnyč praščenjow šhladowašche na mnje. Na moje praščenje: „Trjechi to, šchož je Otto prajiš?“ lute mjelčjenje.

„Towaššchojo! Šeli šo ma Otto prawje, šu wšchitzy wulzy mužojo Boži po šludnyč pucžach kšodžili, a my nočžemy potom wjazy kšehcizienjo byčž a nočžemy šebi wjazy Bibliju jako Bože šlowo wažicz!“ Tak prajach.

Tu hašle šjedžechu někotre ruki horje: „Bóh je chžnyš šadam a Šewu jenož pruhowacz!“

Otto poštany njejabžy: „Čžehodla dha? Čžehodla dnyš bješche jich pruhowacz?“ S čžěžkim šndchjenjom doda: „Bóh

— Bóh je na tym wina, hdyž kmy my shubjeni — hdyž kmy my njedoczinkojo! Wón je tutón shtom do paradisa hadzil!“

Rastróžaze njelčenje na to.

„Lubi towaršchojo!“ rjeknych. „Tu stejimy w rosrižanju. Pač je Bože słowo wérne, a hdyž wono je wérne, dyrbymy se wschej khtuńsczu po nim czinicž, — pač wono njeje wérne, a hdyž wono njeje wérne, precž s nim! Wono nje kme dlěje wobczěžowacz! My jako hólyz najcheho luda chzemy to, shtož kmy, zpli bycz, niz po položy a hšchcže mjenje tajzy, kiž tač jenož kóbu bėhaja! A tuž pošluchajcže! Jako Bóh hadama a Jėwu jako frónu kwojeho stworjenja do paradisa hadzi, wusnamjeni a frónowasche wón jeju psched wschėmi stworjenjemi s tym, so jimaj da kwobodnu wolu, kó pač sa njeho, kiž bė jeju stworiczel — pač pschecziwo njemu rosžudžicž. Žanemu druhemu žiwemu stworjenju njeje tuta kwoboda data. Wulke, njewuprajnje wulke samokwjenje bė pola tamneju přenjeju cžlowjekow! Kač khudušchte by jeju žiwjenje bylo bjes tuteje kwobody! Wonaj bñshtaj bylo; kač klanki na džiwadle, kač klanki w ruzy wulkeho hrajerja!

Kač bohate a hlubote bu pač jeju žiwjenje s tutym najwjetšim Božim darom, s tutej kwobodu! Nėtko njebėshtaj wjazy jenostronšy swjasanaj! Bėshtaj kwobodnaj! Ale tuta wusnamjaza nadobnošč bu jimaj s skazanju. Wonaj bushtaj Bohu nješwėrnaj! S tym wusamknyšhtaj kó hižo kamaj s paradisa!“

Nėtko mējach jako cžrjodu kėdžbliwje pošluchaznych hólyzow pschede mnu kėdžo, a mjes nimi bė Otto se kwojimaj wulkimaj woczłomaj, kotrejž bėshtej polnej praschenjow. Nėtko bėchu jako wschė wutroby woczinjene sa Bože słowo.

Tač rėczach dale: „Snajecže tola wschitzy wobras: Jesuž steji psched durjemi khudušchteho doma a kó klapa. Hdyž na wobras kėdžbliwje hladacže, kó dohladacže, so je pola najwjazy s tutych wobrasow moleč rucžizu abo klinku sabny. Nė, lubi towaršchojo! Sabny wón ju njeje! Tu tčzi hlubota myži! Biblike słowo, po kotrymž je tutón wobras hotowjenn, steji w Ejewj. Jana 3, 20 a ma kó takle: „Glaj, ja steju psched durjemi a klapam! Jeli so shtó mój hłóž b u d ž e k l y s c h e c ž a m i d u r j e w o t e w r i , s t o m u j a s a n d u a b u d u s n i m w j e c z e r j e c ž a w ó n s o m n u ! “ Glajcže, towaršchojo! Khrystuž kó jenož klapa, wón nuts njelama. Bóh je nam kwobodnu wolu dač, wotewricž dyrbymy my kami, pschetož durje kó jenož wot nutska wotewrjeja! Ale runje kač Khrystuž kó nuts njelama, njemóže tež cžert kó nuts pschekamacž. Cžert móže tež jenož klapacz. Jenož hdyž W y w o t e w r i c z e , móže wón nuts! Sa to pač potom njemóžecže Bohu winu dawacz. Srosčumicže nėtko, so je Bože prawo, so kėbi Bóh po kwojim słowje jónu sličbowanje žada wo zplym naschim cžinjenju a njecžinjenju?“

Hlubote ale pač wolóžaze wodnyhjenje w zylej cžrjódze hólyzow! Bė hižo posdže, a cžaj naž pominasche skoncžicž. Na woblicžu mojich towaršchow pač bė sapřkane rosžudženje: „My chzemy wjekeli tuto samokwjenje njescž a my chzemy, wojujo we kwojim žiwjenu pschecziwo stemu, kó scžinicž rny mužojo, kajkich jich trjeba nascha zyrkej a nasch lud!“ Se słowom Ernsta Moritza Arndta, kiž je wo kwobodze spėwač, wuklincža nasche seńdženje: „Swobodu a njebjeka njedobudu položcžnaczi!“

n. C. A., k. K. W.

Biblija w pschikłowach

Bože słowo jenož w macžernej rėcži cžlowjeka jima. Biblija je Boža studžen.

Biblija žórli njebjeski napoj.

Biblike studnicžki wuczercacz njemóže nihtó.

Bibliju došnacž njeje tež pižmawuczennym date.

Biblija je Boža lėkarńja.

Bože słowo je bolazym wutrobam najstrowschi lėk.

Bilija ma slote jabłuka sa lacžne dusche.

Bože słowo chze s wutrobu wuknjene bycz.

Bože słowo wótsje s klėtki woła, wutroby pač dale spja.

Bibliju drje we hłowj ma, we wutrobje pač rapaka.

Biblija wschitke postilije a předačte wuczzi.

Biblija kó na kniženju splekniwicž njekme.

Biblija je wodžerka do Božeho kralestwa.

Biblija njech wostanje, hdyž kó wschė knihi na kwėcže spala.

Zyrkej a stat.

Zyrkej a stat stej psches jene, so mamy hódnje wopominacz wulki štut, kotryž Luther dokonja s pscheložkom a s wudacžom zyleje Biblije w němstkej rėcži. Tohodla je němsti ministar tež schulam porucžil, na to wožebje spominacz a tač 400lėtny jubilej Biblije kóbu kwjecžicž. Wėmny tola, so je Luther s pscheloženej Bibliju němstkej rėcži a tač němstemu ludej s najwaznišchej klužbu pošluzil; wón je dač němstemu ludej tu rėcz, kotruž nėtko wschudžom rėcža, pišchu a rosčumja, kotraž je kó w sandženych lėstotkach na sałožkach, kotrejž Luther sałožki, rosčiwala, kotraž kó na tutych sałožkach tež nėtkole dale a bóle rosčiwala.

Wschelate s blisfa a dalofa.

S Drježdžan mamy tu sajimawu rosprawu wo towaršwje „Čornobóh“ a rjane wopřkane wo Nürnbergskej jėsbje naschich Sserbow. Woboje wuwostajimy pač dženkja, dokelž dyrbi tuto cžikłto pschede wschėm jubileje najcheje Biblije wėnowane bycz. Tuteje pschicžiny dla wėscže dopřkowanjo a cžitarjo tole wuwostajenje dženkja samokwja.

Na pucz.

„Biblija, to kó najwjetšche a najlėpsche knihi Bože, polne troschta we wschėm spytowanju. Pschetož wona wuczzi wo wėrje, nadžiji a lubošczi wo wjele hinač dyžli móže to rosčom widžecž, sacžuwacz, spóšnawacz a naschonecž, a hdyž hubjenje dže, wuczzi wona, tač maja kó tute pocžinki se wscheho bñhčicž, a wona wuczzi, so je druge a wėcžne žiwjenje nad tutym khudym, hubjennym žiwjenjom. — —

„Hdyž Khrystuža njesnaješ, je njemóžno, nėsčto we Pižmje srosčumicž, dokelž je wón kam kłónzo a wėrnoscž w Pižmje.“

„To je moja najlėpscha a najbóle kschescžijanska rada, so je studnje abo se žórka wodu cžercasch; to je, so Bibliju pilnje cžitasch!“

D. Marcžin Luther.

Wistowanje. K. J. W.: Najwturobnischi džak. Red. — Sa 23. po Tr.: K. w Hr. — Sa 24. po Tr.: B . . . r w B. — Sa 25. po Tr. (pokutny džek): K. w K. — Sa Ssmjertnu njedželu postaji k. w. f. S.